

*School for Teachers
Училище за учители*

ИНТЕГРИРАНЕ НА ТЕХНОЛОГИИТЕ И РАЗВИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ И КЛЮЧОВИ УМЕНИЯ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ ПО „СЧЕТОВОДСТВО НА ПРЕДПРИЯТИЕТО“

Диана Илиева, Теодора Спасова

Държавна търговска гимназия „Димитър Хадживасилев“ – Свищов

Резюме. Във века на глобалното информационно общество и икономиката, основана на знанието, пред педагозите в сферата на професионалното обучение стоят редица предизвикателства. Те имат нелеката задача: да създават личности – професионалисти в съответната област; да учат младите хора да бъдат гъвкави, мобилни, конкурентоспособни на пазара на труда; да са търсещи знания и развитие през целия живот.

Keywords: integration, accounting and enterprise, professional skills, key competencies, economical informatics

Иновативният сценарий описва технология за обучение по „Счетоводство на предприятието“ – учебен предмет от задължителната професионална подготовка на специалност „Икономическа информатика“, професия „Икономист-информатик“, раздел „Отчитане на стоково-материалните запаси“. Апробирането на модела е извършено през учебната 2012/2013 г. в първото търговско училище в България – Държавна търговска гимназия „Димитър Хадживасилев“ – Свищов.

След анализ на учебното съдържание по „Счетоводство на предприятието“ и проучвайки обстойно държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професията „Икономист-информатик“, целите и задачите на обучението могат да бъдат представени по следния начин:

- усвояване на знания за организацията на счетоводното отчитане на стоково-материалните запаси – счетоводни стандарти, първични документи, счетоводни сметки;
- формиране на умения и навици за счетоводно отчитане на стопанските операции за отчитане на стоково-материалните запаси;
- развиване на умения за търсене и намиране на информация в интернет, за използване на електронна поща и други потребителски услуги;

- развиване на умения за планиране и създаване на електронна презентация и представяне на информация пред аудитория с помощта на електронна презентация;

- формиране и развиване на умения за онагледяване на икономическа информация;

- повишаване на активността и интереса на учениците към учебния предмет „Счетоводство на предприятието“.

В обучението по специалните предмети освен тази професионална подготовка трябва да се формират и развиват ключови компетентности у учениците, като например: комуникативни умения, дигитална грамотност, работа в екип, умения за самостоятелно учене и други основни компетенции, определени за всички страни от Европейския съюз. Те трябва да се развиват до края на задължителното училищно образование и следва да са като основа за по-нататъшно обучение след завършването, като част от ученето през целия живот.

В отговор на съвременните изисквания за синхронизиране на професионалното образование и обучение с нуждите на съвременното общество и на икономиката на знанието възникна идеята за създаване на иновативна технология, която е насочена към формиране и развитие както на професионални, така и на ключови умения и компетентности, неизменна част от която са информационните технологии.

Конкретните стъпки от реализирането на иновативния модел могат да бъдат описани в следната последователност от действия на учителя и учениците.

Предварителна подготовка – тя включва следните основни моменти:

- Планира се периодът за провеждане на обучението и се съгласуват дейностите с учителя по информационни технологии. Моделът дава възможност за интегриране на знания, усвоени по предвидения в учебния план на специалност „Икономическа информатика“ учебен предмет „Информационни технологии“, модул „Компютърна презентация“ и модул „Интегриране на дейности“. В учебната програма по предмета изрично е посочено, че на учениците трябва да се даде възможност за работа по проект/документ/реферат или друга практическа работа по определена задача и да работят в екип.

- Разработва се план-график за провеждане на „уроците-презентации“ за нови знания по „Счетоводство на предприятието“, раздел „Отчитане на стоково-материалните запаси“, и план-график за осъществяване на две консултации, от които първата се провежда в училището и изисква задължително присъствие на учениците, а втората или повече консултации могат да бъдат проведени и в интернет пространството. По време на консултациите се определят целите и задачите на обучението и съвместно с учениците се структурира учебното съдържание.

– Учителят по професионална подготовка подготвя и предоставя на екипите по време на консултации тестове за самоконтрол и проверка, чрез които се определят най-важните моменти от урока и се акцентира върху особеностите на счетоводното отчитане на стоково-материалните запаси в предприятието.

План-графиците и критериите за оценка на „уроците-презентации“ се предоставят на учениците месец преди провеждане на нетрадиционното обучение.

Провеждане на нетрадиционното обучение

Учебното съдържание се представя от екипи в състав до 3 ученици под формата на „урок-презентация“. Стремешът е да се обхване целият клас, като във всяка от групите да се включат ученици с различна степен на интерес и мотивация за работа по счетоводство на предприятието, информационни технологии или други интереси и умения – например артистични заложби, умения за представяне на информация пред публика, умения за справяне с нестандартни ситуации и други. Броят на учениците в екипа е съобразен и с изискванията на Националните изпитни програми за придобиване на степен на професионална квалификация по различните професии, според които се разработват групови/екипни практически задания или пък бизнес проекти от екипи до трима ученици.

По време на часовете обучаваните решават предварително подготвените от учителя тестове за самоконтрол и проверка, които имат за цел да:

- концентрират вниманието на учениците върху ключови понятия, категории, сметки, документи, стопански операции и статии;
- провокират интерес и активност у обучаваните;
- наложат собствено темпо за изучаване на учебния материал, вкл. чрез справки с учебника, сметкоплана, презентирания екип, съучениците, учителя;
- осигурят обратна връзка за учителя и екипа от ученици за степента на усвояване на знания и умения по съответната тема. Така презентиращите могат да придобият представа доколко са се справили с преподаването на учебния материал.

Учителят се намесва в урока само в краен случай. Неговата основна задача е да наблюдава дейността на учениците и по-късно да даде оценка за степента на овладяване на учебния материал и активността на учениците – работят ли по теста; отговарят ли самостоятелно на въпросите от теста, или търсят помощта на други ученици; задават ли въпроси към презентирания екип или пък към учителя; използват ли сметкоплана, учебника или съответните слайдове от презентацията за справки и други.

Оценяването на учениците от презентирания екип се извършва в края на часа съобразно предварително определените критерии.

Заклучителна част

Финализиращият етап от нетрадиционното обучение е провеждането на обобщителен интегративен урок по „Учебна практика – Счетоводство на предприятието“ на тема „Отчитане на краткотрайните (текущи) активи“. С помощта на интерактивни електронни презентации, отново подготвени от учениците, се представят по интересен и атрактивен начин основните моменти от счетоводното отчитане на стоково-материалните запаси – тестови въпроси, кръстословици, разпознаване на изображенията на първични счетоводни документи и други.

Съобразно предварително определените критерии, съвместно с учителя по информационни технологии, се оценяват изготвените презентации и презентационните умения на обучаваните. Останалите ученици имат за задача да отговорят на поставените от презентиращите екипи въпроси в специално подготвен за целта работен лист. Те получават оценка за показаните счетоводни умения и компетенции. По този начин интегративността се прилага както в процеса на преподаване и учене, така и в оценяването на учениците, а съвместната дейност на учителите по общообразователна и професионална подготовка е пример за отлична екипна работа в образованието.

Иновативната технология предполага използване на различни методи на обучение – както традиционни, така и интерактивни: беседа, ученическа дискусия, работа в група/екип, разработване на учебен проект, решаване на казуси от счетоводната практика. Използваните средства на обучение, както и дидактически материали са: лаптоп, мултимедиен проектор, електронна показалка, компютърна презентация, тестове за самоконтрол и самопроверка върху тема от учебното съдържание по „Счетоводство на предприятието“, работни листове.

В резултат от прилагането на интегративната образователна технология се повишава равнището на знания, умения и компетенции на обучаваните за счетоводно отчитане на стоково-материалните запаси и се усъвършенстват основни компетентности като: комуникативни умения, дигитални компетенции, умения за самостоятелно учене, инициативност, творчество, предприемчивост. Нетрадиционният тип обучение води до повишаване на активността на учениците в учебния процес – в класната стая и извън нея. Подобрява се комуникацията както между учителя и учениците, така и между самите ученици.

Осъществява се качествено нов тип общуване – чрез интернет, използвайки услуги като електронна поща, Skype, социалните мрежи. Формира се положително отношение към обучението по учебния предмет от задължителната професионална подготовка на бъдещите икономисти-информатици – „Счетоводство на предприятието“.

INTEGRATION OF TECHNOLOGY AND THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL AND KEY SKILLS/COMPETENCIES IN THE TEACHING OF ENTERPRISE ACCOUNTING

Abstract. In the age of global informative society and economy based on knowledge to teachers in vocational training is a different set of challenges. They have a difficult task: to create personalities - professionals in the exact field; to teach young people to be flexible, mobile, competitive in labor market; to be seeking knowledge and development throughout life. The innovative scenario describes technology training company accounts – subject of compulsory vocational training specialty „Economic Informatics“, profession „Economist-Informatics“, section „Accounting for inventories“. Approbation of the model is performed during the academic 2012/2013, in the first trade school in Bulgaria – State Trade School „Dimitar Hadjivasilev“ – Svishtov.

✉ ¹⁾ **Mrs. Diana Ilieva,** ²⁾ **Mrs. Teodora Spasova**

Dimitur Hadjivasilev State Trade High School

11, Dimitar Hadzhivasilev Str.

5250 Svishtov, Bulgaria

E-mail: ¹⁾ didlina@dir.bg , ²⁾ doricosan@dir.bg